

N:o 44.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken; gifven Stockholms slott den 13 mars 1891.

Med öfverlemnande af statsrådets och högsta domstolens i ärendet förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härigenom, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken.

Härigenom förordnas, att hvad i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgas angående förmånsrätt för afrac, tionde och annan afgäld af fast egendom skall ega tillämpning jemväl i fråga om afgift, som på grund af löne-reglering bör till presterskapet utgå för fastighet å landet eller för sådan stadsfastighet, hvaraf eljest skolat utgå tionde.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott onsdagen den 14 januari 1891,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHIELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden herr friherre VON OTTER,
herr WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD.

3:o.

Departementschefen statsrådet Östergren anförde:

»När Eders Kongl. Maj:t den 31 sistlidne december, på sätt då förda protokoll utvisar, förklarade sig icke vilja godkänna ett af Riksdagen för dess del antaget förslag till förklaring af 17 kap. 6 § handelsbalken, innefattande, att hvad i nämnda lagrum stadgas angående förmånsrätt för afrad, tionde och annan afgäld af fast egendom skulle afse jemväl det

fall, att tionde, vare sig tertial-, smör-, fisk- eller qvicktionde, blifvit genom lönereglering utbytt mot bestämda afgifter; så täcktes Eders Kongl. Maj:t tillika, enär en lagstiftningsåtgärd i det syfte, Riksdagen föreslagit, vore lämplig och behöflig, lemna mig tillåtelse att vid annat tillfälle framställa nytt förslag i ämnet. Ett sådant förslag anhåller jag nu få underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning.

På sätt uti Riksdagens framställning i ämnet antydes, torde den lagstiftningsåtgärd, som nu bör ifrågakomma, icke böra afse annat än att åt presterskapet bevara den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 6 § handelsbalken tillkommit detsamma för den del af dess aflöning, hvilken utgått under form af tionde eller annan dylik afgäld af fastighet, men genom de på grund af förordningen den 11 juli 1862 upprättade löneregleringar blifvit på annat sätt bestämd. Då emellertid ifrågavarande löneregleringar, på sätt högsta domstolen vid afgifvandet af utlåtande öfver Riksdagens ofvannämnda förslag erinrat, i allmänhet icke äro så affattade, att de lemna tillfälle att med säkerhet urskilja, hvilken del af de från fast egendom utgående afgifter motsvarar före regleringen utgående tionde och hvilken del utgör ersättning för afgifter af annan natur, måste, derest det afsedda syftet skall uppnås, förmånsrätten utsträckas till alla de för fastighet på grund af löneregleringar utgående afgifter till presterskapet, hvilka kunna i sig innefatta äldre tionde eller annan dylik afgäld. Från fastighet å landet hafva i allmänhet före regleringarne afgifter af sistnämnda natur utgått till presterskapet, och förmånsrätten synes därför böra utan inskränkning omfatta de afgifter, som efter lönereglering skola för sådan fastighet utgöras. Hvad åter angår afgifter för fast egendom i stad, torde, då före regleringarne endast för viss sådan egendom tionde till presterskapet utgått, den begränsning i fråga om förmånsrätten böra fastställas, att sådan rätt eger rum endast för afgifter från fastighet, för hvilken tillförene utgjorts tionde. Genom att utsträcka den i 17 kap. 6 § stadgade förmånsrätt till de fall, nu angifvits, skulle det åsyftade ändamålet uppnås.

På nu anförda grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta följande

Förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken.

Häri genom förordnas, att hvad i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgas angående förmånsrätt för afrad, tionde och annan afgäld af fast egendom skall ega tillämpning jemväl i fråga om afgift, som på grund af lönereglering bör till presterskapet utgå för fastighet å landet eller för stads-

fastighet, hvaraf före regleringen utgått tionde, såvida den afgift icke stått längre inne än ett år efter förfallodagen.

Och hemställer jag, det tacktes Eders Kongl. Maj:t i nåder förordna att öfver ifrågavarande förslag högsta domstolens utlåtande må, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur detta protokoll infordras.»

Till denna, af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lemna bifall.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

*Utdrag ur protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl.
Maj:ts högsta domstol onsdagen, den 11 februari 1891.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden WRETMAN,
HERNMARCK,
WEDBERG,
AHLGREN,
ÅBERGSSON,
HERSLOW,
NORBERG.

Sedan, enligt högsta domstolens beslut den 27 nästlidne januari, det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken, mellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat, så företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande berörda förslag bilagdt detta protokoll.

Justitierådet *Norberg*, med hvilken justitierådet *Herslow* förenade sig, erinrade att, så vidt anginge stadsfastighet, den omständigheten att, innan lönereglering upprättats, af en dylik fastighet utgått tionde till presterskapet, icke föranledde dertill att äfven under förändrade förhållanden tiondeskyldighet borde anses allt fortfarande vara med fastigheten förenad, samt hemställde med anledning deraf, att förslaget be-

stämmelser i denna del måtte så ändras, att förmånsrätt komme att ega rum endast i det fall att, derest löneregleringen icke mellankoinmit, tionde skolat af fastigheten utgå.

Beträffande stadgandet, att för ifrågavarande afgifter förmånsrätt skulle ega rum endast såvida de icke stått inne längre tid än ett år efter förfallodagen, hemstälde justitierådet att, enär syftet med förslaget vore att åt presterskapet bevara den förmånsrätt, som enligt 17 kap. 6 § handelsbalken före löneregleringarne tillkommit detsamma för viss del af dess aflöning, men ifrågavarande bestämmelse innefattade en inskränkning i hvad eljest enligt nämnda lagrum gälde i fråga om tiden för förmånsrättens fortvaro, samma bestämmelse måtte ur förslaget utgå, så att föreskrifterna i 17 kap. 6 § handelsbalken jemväl i denna del komma att lända till efferrättelse.

Justitierådet *Åbergsson*, med hvilken justitierådet *Wedberg* instämde, yttrade:

»Då förslaget afser, att afgift till presterskapet för fastighet å landet skall utgå med förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken, vare sig fastigheten före löneregleringen varit tiondeskyldig eller icke, men att sådan förmånsrätt för afgift från stadsfastighet skall ega rum allenast med hänsyn till sådan fastighet (stadsjord), hvaraf, derest löneregleringen icke förefunnes, tionde fortfarande borde utgå, anser jag det föreslagna stadgandet böra ändras så, att antydda meningens tydligare uttryckes.

Då syftet med det föreslagna stadgandet är att åt presterskapets aflöning, i den form den nu utgår, bevara den rätt, som i 17 kap. 6 § handelsbalken tillerkänts tionden, torde anledning nu saknas att från tre till ett år inskränka den tid, för hvilken förmånsrätten beräknas. En sådan förändring, om den eljest vore ändamålsenlig, hvarom jag icke är fullt förvissad, borde afse icke allenast presttionden och i stället därför satt afgift, utan äfven möjligen öfriga i samma lagrum omförmälda fordringar.»

Justitierådet *Ahlgren*, med hvilken justitierådet *Hernmarck* förenade sig, instämde i justitierådet *Norbergs* yttrande rörande ändring i det föreslagna stadgandet om förmånsrätt för afgift från stadsfastighet, men lmnade förslaget i öfrigt utan anmärkning.

Justitierådet *Wretman* anförde: »Enär, enligt min åsigt, giltiga skäl ej förefinnas att, på sätt förslagets ordalydelse medgifver, för afgift till presterskapets aflönande från fastigheter å landet stadga förmånsrätt äfven

i annan egendom än deraf tionde eller annan dylik afgäld tillförene utgått,

samt anledning ej eller synes vara förhanden att inskränka den nu i lag stadgade tid, hvarunder innestående tionde eger förmånsrätt,

får jag, som anser det böra i lagen tydligen utmärkas, att den deri omförmälda förmånsrätt eger rum äfven om löneförmånerna icke direkt till presterskapet utgöras, hemställa, att åt ifrågavarande lag måtte gifvas ungefär följande lydelse:

Härigenom förordnas att hvad i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgas angående förmånsrätt för afrac, tionde och annan afgäld af fast egendom skall ega tillämpning jemväl i fråga om afgift, som på grund af löne-reglering bör till presterskapets aflönande utgå för fastighet, hvaraf tionde eller annan dylik afgäld eljest skolat utgöras.»

Ex protocollo

Carl Boheman.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 13 mars 1891,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHIELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: herr friherre VON OTTER,
herr WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
Justitieråden: SKARIN,
HAMMARSKJÖLD.

2:o.

Departemementschefen statsrådet Östergren föredrog i underdånighet högsta domstolens yttrande öfver det genom Kongl. Maj:ts beslut den 14 sistlidne januari till högsta domstolen remitterade förslag till lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anförde departemementschefen:

»Ehuru väl 17 kap. 6 § handelsbalken medgifver förmånsrättens fortvaro under tre år endast under förutsättning, att fordringsegaren kan visa,

att han icke kunnat tidigare utfå sin fordran, och vid sådant förhållande nu föreslagna bestämmelse, enligt hvilken förmånsrätten skulle, utan dylikt vilkor, fortvara ett år efter det fordringen förfallit till betalning, icke synes innefatta någon verklig inskränkning i den rätt, som i förevarande hänseende före löneregleringarne tillkommit presterskapet, anser jag mig dock med afseende å hvad högsta domstolens fleste ledamöter härutinnan yttrat och då en förändring af den allmänna regeln i 17 kap. 6 §, om än, efter min uppfattning, lämplig, icke torde vara för detta fall af särskildt behof påkallad, böra tillstyrka att orden: »såvida den afgift icke stått längre inne än ett år efter förfallodagen» uteslutas ur förslaget.

Hvad angår det föreslagna stadgandet om förmånsrätt för afgift från stadsfastighet, torde, med afseende å hvad i högsta domstolen anförts, orden: »hvaraf före regleringen utgått tionde» böra utbytas mot: »hvaraf eljest skolat utgå tionde».

Jag hemställer alltså att förslaget, med nu af mig förordade ändringar, måtte af Eders Kongl. Maj:t godkännas och jemlikt 87 § regeringsformen föreläggas Riksdagen till antagande.»

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdade hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lemna bifall; och skulle proposition i ämnet till Riksdagen aflåtas i enlighet med bilagan litt B vid detta protokoll.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.